

Leder & Meninger

Helt klart omsorgssvikt

Hårreisende funn under kontroller gjør at seksjonsleder Torodd Østerås i Statens vegvesen har lyst til å varsle barnevernet. Østerås er rystet etter at det den siste tiden er avdekket flere tilfeller av det han betegner som omsorgssvikt i bil – med graverende mangel på sikring av barn. Kontrollene er delvis gjennomført målrettet utenfor barnehager i fylket. «Det er rett og slett galskap. Foreldre forstår ikke hvilken alvorlig risiko de utsetter sine barn for», uttalte seksjonslederen til Trønder-Avisa i går.

Vier enig med Østerås i at tilfellene som er avdekket er rystende, men har litt mer vondt for å tro at foreldre i 2014 ikke er klar over hvilken fare de utsetter barna for når de ikke sikres i trafikken. Helt siden 1970-tallet har det vært kontinuerlig fokus på sikring av barn i bil – noe som for de fleste vedkommende har ført til dramatisk endring i adferd. Dette inngår også i kjøreopplæringen – og er jevnlig tema i media. Når enkelte foreldre likevel lar være å sikre ungene, tror vi det mer skyldes at de rett og slett ikke bryr seg tilstrekkelig. Dermed er trusselen om å trekke inn barnevernet relevant.

◀ **Tror dessverre det handler om at foreldre ikke bryr seg tilstrekkelig**

Å utsette barn for livsfarlig adferd er straffbart. At det skjer i trafikken, bør ikke være formildende. Hadde omsorgspersoner gjort noe tilsvarende på andre måter, ville barnevernet blitt koblet inn dersom det var blitt avdekket. Dette handler ikke om at foreldrene skal fratas omsorgen for ungene, men at det offentlige må på banen for å sikre trygge oppvekstvilkår. Det handler om oppfølging slik at man er sikker på at alvoret er forstått i en slik grad at omsorgssvikten ikke gjentas.

Dramatisk

Lierne kan miste en av ti innbyggere som følge av at bakeriet legges ned. Ordfører Alf Robert Arvasli er overrasket over langtidsvirkningen. «Dette er verre enn det vi fryktet», sier han.

Vier dessverre ikke like overrasket. Lierne ligger såpass langt fra nærmeste arbeidsmarkedssenter at dagpendling over tid for mange er uaktuelt. Nå forsvinner både private og offentlige arbeidsplasser. Dette viser hvor viktig det er å få etablert ny virksomhet som gjør det mulig å bo og jobbe i fjellbygda. Hvis ikke, kan man fort havne i en negativ spiral det blir tungt å bryte ut av. Omstillingsarbeidet må derfor forsterkes – og det må gjøres raskt.

● **Kronikk.**

Hva skal vi med kommu

Arne Okkenhaug
Master i tverrfaglig helse- og sosialarbeid
HNT HF, Sykehuset Levanger

Fylkeskommunen har i sin «Handlingsplan for folkehelse» en målsetting om at ordningen med treningskontakter bør være etablert i 10 kommuner i løpet av 2014. I dag er den etablert i tre. Vil flere kommuner bidra til at målet nås – og trenger vi egentlig ordningen?

Mitt klare svar er ja. Jeg skal forsøke å forklare hvorfor.

En treningskontakt er en støttekontakt med gjennomført kurs i planlegging og tilrettelegging av fysisk aktivitet for mennesker med psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer, og inngår ofte i kommunens tilbud om personlig assistanse.

Treningskontakten er rett og slett en personlig trener som i en periode hjelper folk som trenger det – med å komme i regelmessig fysisk aktivitet. Helsedirektoratet anbefaler treningskontakt som et effektivt og nyttig tiltak for å få mennesker med psykiske lidelser i fysisk aktivitet. Fysisk aktivitet er også sunt for den psykiske helsa vår.

Direktoratets råd er minimum 30 minutter daglig fysisk aktivitet tilsvarende hurtig gange. Du skal bli svett og andpusten.

Dessverre er det slik at vi nordmenn beveger oss for lite. Fire av fem voksne i Norge er ikke tilstrekkelig fysisk aktiv til å oppnå vesentlig helseeffekt. Vår fysiske aktivitet i form av trening og mosjon på fritiden kompenseres ikke for nedgangen i generell fysisk aktivitet i hverdagen.

HUNT-tall viser at mer enn fire av ti Nordtrøndere i tjuårsalderen bare er fysisk aktive en gang eller mindre i uka.

Fysisk aktivitet er viktig også av andre grunner enn forebygging av livsstilssykdommer. Det å være fysisk aktiv fremmer psykisk helse og trivsel og øker mestringsopplevelsen. De som ikke er fysisk aktive ser ut til å ha økt risiko for å bli psykisk syke, og mennesker med psykiske lidelser er i dårligere fysisk form enn resten av befolkningen.

Internasjonalt viser flere undersøkel-

ser at 30–50 prosent rammes av en psykisk lidelse i løpet av livet, og at 20–30 prosent av voksne har hatt en slik lidelse det siste året. Angst og depresjon utgjør hovedtyngden.

Kommunene i Nord-Trøndelag, og spesielt Levanger, var tidlig ute med å ha fokus på fysisk aktivitet som betydningsfullt for den psykiske helsen. Allerede i 1995 startet et samarbeid mellom Sykehuset Levanger, Psykiatrisk klinikk og fylkeslegen med fokus på å spre kunnskap om fysisk aktivitet, friluftsliv og psykisk helse.

Siden 2009 har helseforetaket, Sykehuset Levanger, fylkesmann, fylkeskommune, Levanger-, Verdal- og Steinkjer kommune samarbeidet om å skolere treningskontakter.

Rehabiliteringstanken er sentral i utøvelsen av treningskontaktordningen. Det skal være tidsavgrensede, planlagte prosesser med klare mål og virkemidler.

I Norge er det stor variasjon i utbredelse og bruk av treningskontakter. Sogn og Fjordane har utdannet over 400 treningskontakter og ordningen eksisterer i hver eneste kommune. I Nord-Trøndelag er det utdannet 90 treningskontakter siden 2010, mens i enkelte andre fylker er ikke ordningen etablert.

Frivillige organisasjoner, som kreftforeningen, har gode erfaringer med bruk av treningskompi-ser-/kontakter. I vårt fylke har fokuset vært på å engasjere kommunalt lønnete treningskontakter, og ikke så mye basert på

Trønder-Avisa ble etablert i samarbeid mellom avisene Nord-Trøndelag (1919) og Inntrøndelagen (1897)

Sjefredaktør og administrerende direktør: Arve Løberg.
Nyhetsredaktør: Gøril Engesvik **Politisk redaktør:** John Arne Moen
Utviklingsredaktør: Heidi J. Stiklestad **Digitalredaktør:** Elin Sofie Lorvik
Kultur- og magasinredaktør: Gunn Magni Galaen

PFU Trønder-Avisa arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig avisomtale, oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan som behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. Adr.: Rådhusgt. 17, 3. etg., pb 46, Sentrum, 0101 Oslo. Tlf. 2240 5040, faks 2240 5055. E-post: pf@presse.no

SENTRALBORD

07412

Åpningstider ekspedisjonen:
Mandag–fredag: kl. 8.00–15.30
Besøks- og postadresse:
Hamnegt 20, 7738 Steinkjer
E-post: kundesenter@t-a.no
Telefax: 74 12 13 00

DAGENS SITAT

«Det er ikke farlig om man bruker kuler med bly under jakt. Om noe av blyet blir spist og kommer inn i kroppen, er det ikke helseskadelig.»

TOM V. SEGALSTAD, geokjemiker, førstemanuensis i ressurs- og miljøgeologi, UiO

nal treningskontakt?

Viktig: Fysisk aktivitet er viktig også av andre grunner enn forebygging av livsstilssykdommer. Det å være fysisk aktiv fremmer psykisk helse og trivsel og øker mestringsopplevelsen, skriver kronikøren.

FOTO: HARALD SÆTERØY

frivilligheten. Ordningen med lønnede og frivillige treningskontakter kan trolig fungere side om side. Men innenfor feltene alvorlig psykiske lidelser og rusproblematikk, er lønnede treningskontakter en fordel.

Jeg mener at frivillige treningskontakter vil være lettere å rekruttere innenfor områdene kreft-, diabetes- og hjerte-karlidelser.

En av grunnene er at flere av treningskontaktene har vært pårørende og hatt den sterke følelsesmessige opplevelsen av å kjenne hvor godt støtten fra de rundt varmer når krisen rammer. Når de har kommet seg ovenpå igjen, ønsker flere selv å bidra.

Fysisk trening er helsefremmende. Pårørende til de som sliter med en kronisk psykisk lidelse – eller har et rusproblem, kan kanskje i større grad oppleve at det tar tid å komme ovenpå.

Av og til skal vi som samfunnsborgere ta verdivalg og mene noe om hvordan samfunnets små og store beløp skal fordeles. Vi velger politikere til å ta beslutninger på vegne av oss andre. De økonomiske prioriteringene handler for meg om verdivalg.

Selv om støtte-/ treningskontakt er en lovpålagt oppgave (HOL § 3:2) kan tilbudet fort reduseres ved neste veikryss. Uttalelser fra tjenestemottakere som: «Jeg føler meg

gladere», «Nå tør jeg å gå tur alene», «Treningskontakt har ført til at jeg er i bedre form, det er så viktig for meg» og «Treningen var første steget tilbake i ordinært arbeid» kan bli lagt til side når fokuset blir tallene i budsjettforslagene.

Kortsiktig vinning som budsjettbalanse kan seire til fordel for langsiktig tenkning med ønsker om mer selvhjelpen, friskere og livsnyttende gruppe.

Vi i Nord-Trøndelag kan nå målsettingen om å få ordningen etablert i 10 kommuner i løpet av året. Treningskontaktkurs igangsettes til høsten. Men først og fremst må verdivalget tas lokalt.

● Innlegg.

Lokalt: Det er innbyggerne og kommunene som er best egnet til å bestemme hvor kommunegrensene skal gå, skriver artikkelforfatteren.

FOTO: EVA HILDE MURVOLD

Reformen ingen har bedt om

Mildrid Finnehaug
Fylkesleder
Fagforbundet
Nord-Trøndelag

Før sommeren la den blåblå regjeringa fram sitt forslag til ny kommunereform. En reform som kan medføre store endringer i dagens kommunegrensener, dersom kommunalminister, Jan Tore Sanner, får det som han vil. Sanner og regjeringa ser for seg større og mer "robuste" kommuner, innen 2020. I forslaget tilbyr regjeringa økonomiske fordeler til kommunene som slår seg sammen frivillig. Der det finnes lokal motstand, vil ministeren bruke tvang som virkemiddel for sammenslåing. Fagforbundet mener derimot at det er innbyggerne som er best skikket til å ta denne beslutningen – ikke Sanner og sentralmakta i Oslo.

Målet for reformen er å få langt færre kommuner, som kan yte innbyggerne bedre tjenester enn i dag. En undersøkelse gjort av Direktoratet for forvaltning og IKT viser at innbyggerne i små kommuner er mest fornøyde med de kommunale tjenestene. Det gjelder særlig innenfor pleie- og omsorgstjenester, men også tjenester knyttet til oppvekst, skole og sosialtjenesten. Det finnes ikke et likhetstegn mellom store kommuner og høy kvalitet på tjenestene, slik regjeringa prøver å overbevise oss om.

Regjeringa vil gi mange

milliarder i støtte til kommuner som velger å slå seg sammen. Denne støtten er ment å dekke noe av kostnadene en sammenslåing koster. Det vil ikke gi kommunene økte frie inntekter. Fagforbundet mener pengene heller kan brukes til å styrke kommunebudsjettene for å sikre en bedre skole og en trygg og verdig eldreomsorg.

Fagforbundet er opptatt av lokaldemokratiet og at nærheten mellom innbyggerne og de som fatter beslutningene er kort. Det er en styrke at terskelen er lav for at innbyggerne kan kreve svar av folkevalgte politikere i egen kommune. Større kommuner vil bidra til å øke avstanden mellom mannen i gata og lokalpolitikeren. Vi som samfunn er tjent med at denne avstanden er kort og at politikerne står nært velgerne.

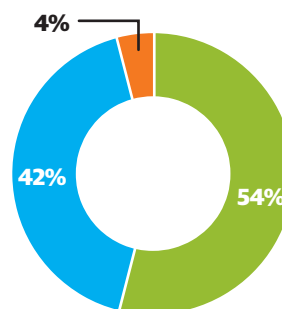
Det er innbyggerne og kommunene som er best egnet til å bestemme hvor kommunegrensene skal gå. Fagforbundet går i motsatt retning av regjeringa, og legger opp til folkeavstemning om framtidens Kommune-Norge. Det er viktig å verne om lokaldemokratiet, selv om dette prinsippet møter sterk motstand fra regjeringshold. Fagforbundet er klare for å ta kampen, sammen med innbyggerne, mot at sentralmakta og den blåblå regjeringa skal overkjøre lokaldemokratiet i denne saken.

SAGT I DEBATTEN

◀ **Når 16 år gamle gutter kommer inn, blunker og sender slengkyss til meg, så blir jeg bare kvalm. Det funker bare ikke.**

TONE DAMLI AABERGE, Idol-dommer

FOLKETS RØST ● T-A.NO

Må vi på kurs for å lære å sikre barna våre i bilen?

636 stemmer kl. 20:45.
● Ja, det var et godt forslag.
● Nei, tull. Dette kan vi.
● Bryr meg ikke om dette.